

Kwartaalmonitor Detailhandel

Vierde kwartaal 2017

Detailhandel boekt 3,3 procent meer omzet

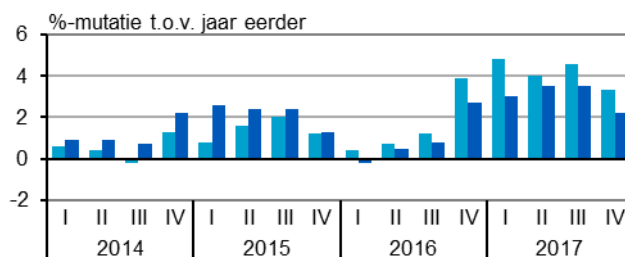
- Totale detailhandel: laagste omzetstijging van het jaar
- Foodsector: omzet foodwinkels op recordniveau 3
- Non-foodsector: laagste omzetgroei in 2017 4
- Internetverkoop: ook in 2017 sterkste groeisegment detailhandel 6
- Bestedingen huishoudens en consumentenvertrouwen: bestedingen consumenten groeien bijna 1 procent 6

De detailhandel boekte in het vierde kwartaal van 2017 3,3 procent meer omzet dan in dezelfde periode van 2016. Het volume nam toe met 2,2 procent. De foodwinkels realiseerden de hoogste kwartaalgroei van het jaar (3,7 procent), de non-foodwinkels juist de laagste (1,1 procent). De onlineomzet groeide met ruim 20 procent opnieuw flink.

De consumptie van huishoudens nam toe met bijna 1 procent. Zowel het consumenten- als het ondernemersvertrouwen blijft positief. Bovendien zijn de verwachtingen van ondernemers voor het eerste kwartaal van 2018 positief. Het aantal openstaande vacatures daalde vergeleken met het derde kwartaal terwijl het aantal vervulde vacatures in deze periode gelijk bleef. Het aantal faillissementen bleef stabiel ten opzichte van een jaar eerder.

Omzetontwikkeling detailhandel

Bron: CBS

StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling

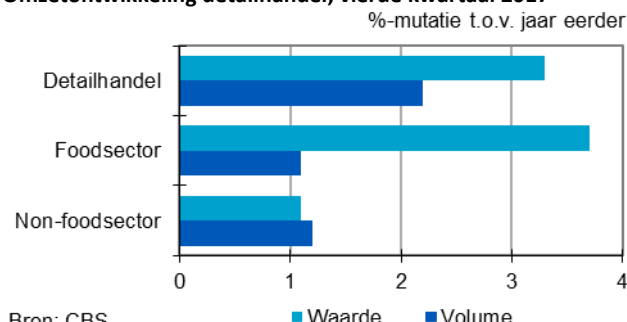
Totale detailhandel

Laagste omzetstijging van het jaar

De omzet van de detailhandel was 3,3 procent hoger dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Dit is op kwartaalbasis de laagste omzetgroei van het jaar. In de eerste drie kwartalen van 2017 groeide de detailhandelsomzet telkens met 4 procent of meer. De duidelijk afgenomen omzetgroei in de non-foodsector is debet aan dat lagere groeipercentage. Vooral de omzetsdalingen bij kleding- en schoenenwinkels en bij de verkopers van consumentenelektronica en recreatieartikelen speelden hierbij een belangrijke rol.

De omzetstijging van winkels in de foodsector was juist de hoogste van het jaar. Vooral bij de supermarkten was de toename fors, ruim 4 procent.

Omzetontwikkeling detailhandel, vierde kwartaal 2017

Bron: CBS

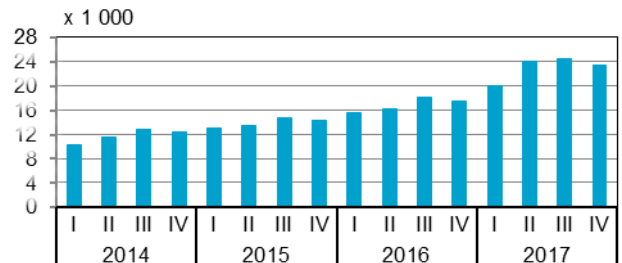
StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling

Minder openstaande vacatures, aantal vervulde vacatures gelijk

Bij de detailhandel stonden aan het einde van het vierde kwartaal 23,4 duizend vacatures open, bijna 34 procent meer dan in dezelfde periode een jaar eerder. In vergelijking met het derde kwartaal, toen een recordaantal werd bereikt, stonden er 1 duizend vacatures minder open.

Ten opzichte van het vierde kwartaal een jaar eerder is het aantal ontstane vacatures met ongeveer 3 duizend afgenomen naar 42 duizend. Het aantal vervulde vacatures bleef in vergelijking met het derde kwartaal stabiel op 43 duizend. Het aantal vervulde vacatures is sinds het begin van de waarneming in 1997 niet zo hoog geweest als in de laatste twee kwartalen van 2017.

Aantal openstaande vacatures

Bron: CBS

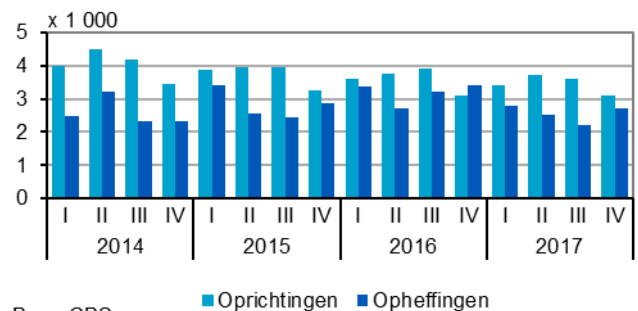
StatLine: [Vacatures](#)

Minder oprichtingen en opheffingen

In het vierde kwartaal zijn er 3 095 nieuwe bedrijven gestart. Vergeleken met het aantal oprichtingen in dezelfde periode een jaar eerder is dat een daling van 0,6 procent. Daarnaast staakten in het vierde kwartaal 2 690 detailhandelsbedrijven definitief hun werkzaamheden, 22 procent minder dan in het vierde kwartaal van 2016. Zowel de oprichtingen als de opheffingen komen vooral voor bij webwinkels, winkels in voedingsmiddelen of bij bedrijven die actief zijn in de markthandel.

In totaal telde de detailhandel 117 845 bedrijven aan het eind van 2017. Dit is een toename van een ongeveer 2,7 procent op jaarbasis.

Oprichtingen en opheffingen bedrijven detailhandel

Bron: CBS

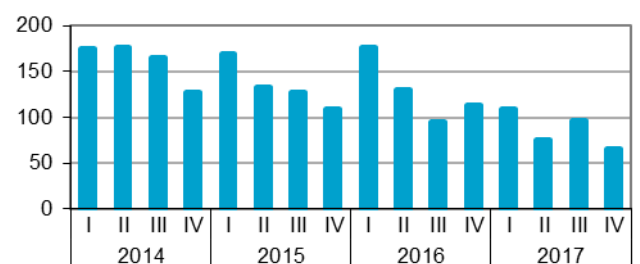
StatLine: [Oprichtingen bedrijven](#); [opheffingen bedrijven](#)

Kleinste aantal faillissementen in deze eeuw

Het aantal faillissementen in de detailhandel lag ruim 40 procent lager dan in het vierde kwartaal van 2016. 66 detaillisten moesten de deuren sluiten, het kleinste aantal sinds het vierde kwartaal van 1999.

Van de pure webwinkels gingen er in het vierde kwartaal 13 failliet. Bij de winkels in kleding werden 12 faillissementen geteld. In de foodsector waren dat er 11 en bij de winkels in recreatieartikelen 6.

Uitgesproken faillissementen detailhandel

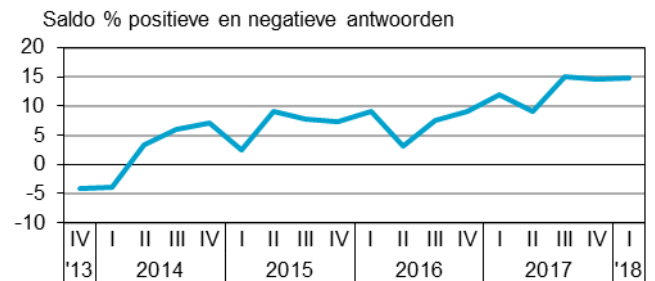
Bron: CBS

StatLine: [Uitgesproken faillissementen](#)

Vertrouwen op zelfde niveau als voorgaande kwartalen

Het ondernemersvertrouwen is onveranderd hoog. In het eerste kwartaal van 2018 komt dit uit op 14,8. In het derde kwartaal van vorig jaar bereikte het ondernemersvertrouwen het hoogste niveau sinds het begin van de meting, eind 2008. Het sentiment in de detailhandel is positief sinds het tweede kwartaal van 2014. Het ondernemersvertrouwen is samengesteld uit drie deel-indicatoren: de ontwikkeling van de omzet in het vorige kwartaal, een oordeel over de handelsvoorraden en de omzetverwachting voor het lopende kwartaal. Ondernemers zijn minder positief over de ontwikkeling van de omzet in het voorgaande kwartaal. De verwachtingen voor de omzet in het lopende kwartaal zijn, gecorrigeerd voor seizoensinvloeden, juist positiever dan drie maanden geleden. Het oordeel over de voorraden laat nauwelijks verandering zien ten opzichte van het voorgaande kwartaal.

Ondernemersvertrouwen detailhandel (seizoengecorrigeerd)

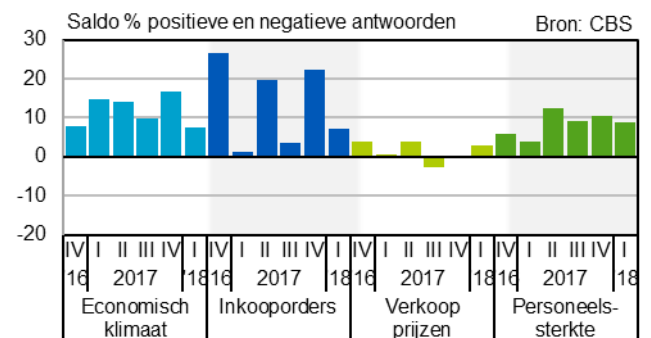
Bron: CBS

StatLine: [Ondernemersvertrouwen](#)

Verwachtingen economisch klimaat minder positief

Per saldo verwacht 7 procent van de ondernemers in het eerste kwartaal van 2018 een verbetering van het economische klimaat. Daarmee zijn de verwachtingen op dit onderwerp minder positief dan drie maanden geleden en ook minder positief dan in dezelfde periode vorig jaar. Ondernemers verwachten met een saldo van +7 een toename van de inkooporders in de eerste drie maanden van 2018. Dit is duidelijk minder dan in het voorgaande kwartaal. Hier spelen seizoensinvloeden een rol. Het aantal ondernemers dat een stijging van de verkoopprijzen voorziet is iets groter dan het aantal dat prijsdalingen verwacht (saldo +3). Per saldo verwacht 9 procent van de ondernemers een toename van de personeelssterkte. Daarmee is de werkgelegenheidsverwachting in de detailhandel nagenoeg gelijk aan die van het vierde kwartaal van 2017.

Verwachtingen detailhandel

StatLine: [Conjunctuurenquête Nederland](#)

Foodsector

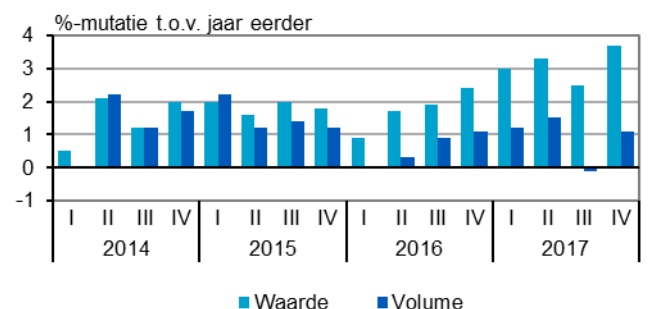
Omzet foodwinkels op recordniveau

De omzet van de winkels in voedings- en genotmiddelen was 3,7 procent hoger dan in het vierde kwartaal van 2016 en kwam daarmee op een hoger niveau dan ooit.

Bij de supermarkten steeg de omzet met 4,3 procent, terwijl de verkopen met 1,8 procent toenamen. De speciaalzaken zetten 0,2 procent meer om dan een jaar eerder, maar deze winkels verkochten in volume 2,7 procent minder.

Over heel 2017 groeide de omzet van de foodwinkels met 3,1 procent vergeleken met 2016.

Omzetontwikkeling foodsector

Bron: CBS

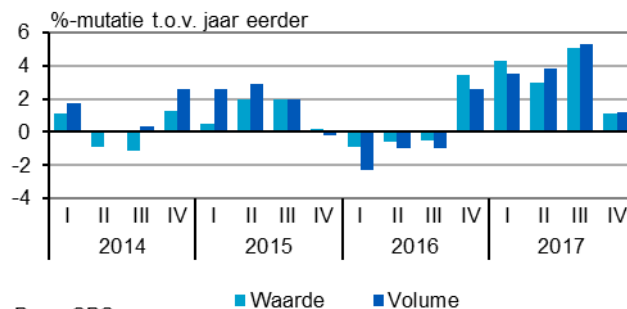
StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Non-foodsector

Laagste omzetgroei in 2017

Bij de winkels in non-foodartikelen steeg de omzet, maar het was de geringste toename van 2017 (1,1 procent). In de eerste drie kwartalen van 2017 varieerde de omzetstijging nog van 3 procent in het tweede kwartaal tot 5 procent in het derde kwartaal. In het vierde kwartaal wisten de winkels in keukens en doe-het-zelfartikelen en de winkels in huisinrichting nog wel te profiteren van de herstelde woningmarkt, hoewel ook in deze branches de omzetstijgingen lager uitvielen dan in de eerste drie kwartalen van 2017. Ook groeide de omzet van de winkels in persoonlijke verzorging. Negatief echter waren de omzetontwikkelingen in het vierde kwartaal bij de verkopers van kleding, schoeisel, recreatieartikelen en consumentenelektronica. Over heel 2017 groeide de omzet in de non-foodwinkels met 3,3 procent.

Omzetontwikkeling non-foodsector

Bron: CBS

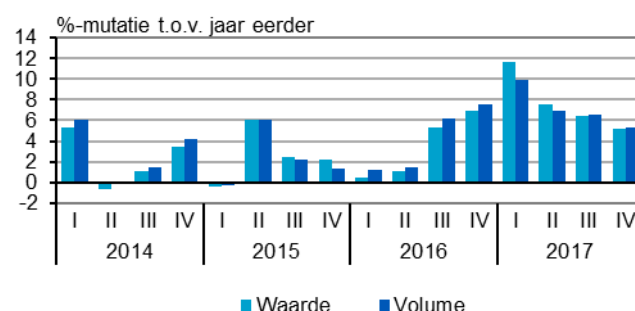
StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Iets lagere omzetgroei doe-het-zelfzaken en keukenwinkels

De omzet van winkels in doe-het-zelfartikelen en keukens groeide met 5,2 procent ten opzichte van een jaar eerder. De verkopen namen ongeveer evenveel toe (5,3 procent).

De branche profiteert nog steeds van het feit dat de huizenmarkt op volle toeren draait. In de eerste drie kwartalen van 2017 groeide de omzet echter harder dan in het vierde. De omzet nam het hardst toe in het eerste kwartaal (11,6 procent), gevolgd door stijgingen van 7,5 en 6,4 procent in respectievelijk het tweede en derde kwartaal van vorig jaar. Over heel 2017 steeg de omzet van winkels in doe-het-zelfartikelen en keukens met 7,6 procent.

Omzetontwikkeling winkels in doe-het-zelfartikelen

Bron: CBS

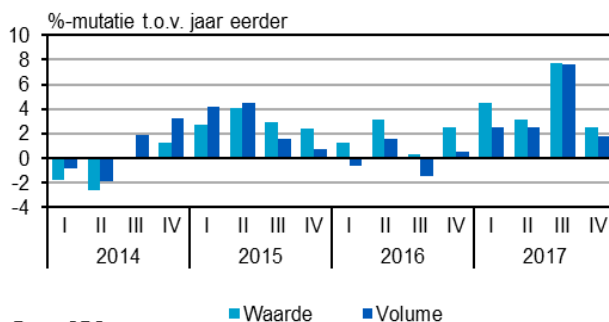
StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Beperkte omzetgroei winkels in meubels en huishoudelijke artikelen

Bij de winkels in meubels en huishoudelijke artikelen stegen de omzet en het volume in het vierde kwartaal met ongeveer 2 procent vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. In het derde kwartaal was dat nog bijna 8 procent, een groeicijfer dat sinds het tweede kwartaal van 2006 niet meer was voorgekomen. Ook in de eerste twee kwartalen groeide de omzet harder.

Over heel 2017 steeg de omzet van de winkels in meubels en huishoudelijke artikelen met 4,4 procent bij een volumestijging van 3,5 procent.

Omzetontwikkeling woninginrichting en huishoudelijke artikelen

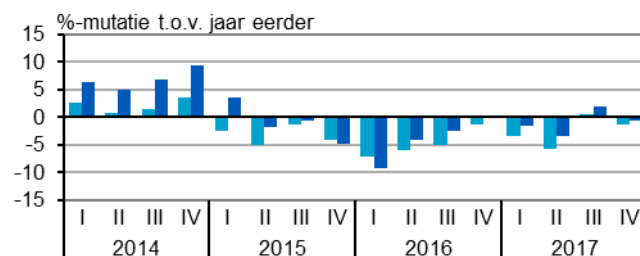
Bron: CBS

StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Omzetsdaling winkels in consumentenelektronica

De omzet van de gespecialiseerde verkopers van consumentenelektronica daalde met 1,3 procent. Hiermee lijkt de lange reeks omzetsdalingen, die in het derde kwartaal met een kleine omzetsstijging werd onderbroken, te worden voortgezet. Over heel 2017 daalde de omzet van deze branche met 2,4 procent. Winkels in consumentenelektronica ondervinden stevige concurrentie van webwinkels. De omzet van bedrijven die hoofdzakelijk online verkopen is niet in deze cijfers begrepen.

Omzetontwikkeling winkels in consumentenelektronica

Bron: CBS

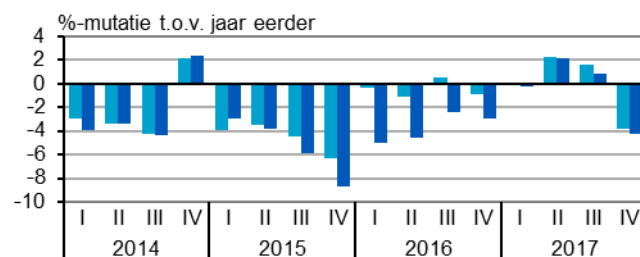
StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Bijna 4 procent minder omzet winkels in recreatieartikelen

Winkels in recreatieartikelen hebben 3,8 procent minder omgezet dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De verkopen namen in deze periode met 4,3 procent af. Hiermee is de kwartaalomzet in deze branche voor het eerst in 2017 gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2016.

Over heel 2017 bleef de omzet van de recreatiewinkels in vergelijking met 2016 stabiel. In volume daalden de verkopen wel met 0,4 procent. De winkels in recreatieartikelen verkopen onder andere sportartikelen, fietsen, boeken en tijdschriften en speelgoed.

Omzetontwikkeling winkels in recreatieartikelen

Bron: CBS

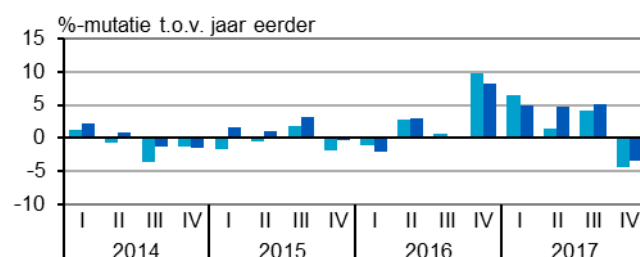
StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Sterke omzetsdaling kledingwinkels

Kledingwinkels hebben 4,4 procent minder omzet geboekt dan in dezelfde periode een jaar eerder. Dit is de eerste omzetsdaling sinds het eerste kwartaal van 2016. Het volume daalde in het vierde kwartaal met 3,5 procent.

Over heel 2017 waren de ontwikkelingen nog wel positief voor de kledingwinkels: de omzet steeg met 1,5 procent en het volume met 2,5 procent.

Omzetontwikkeling winkels in kleding

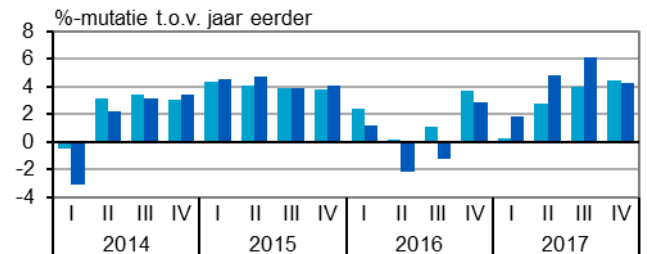
Bron: CBS

StatLine: [Detailhandel; omzetontwikkeling](#)

Omzet- en volumegroei winkels in persoonlijke verzorging

Detailisten in de persoonlijke verzorging boekten 4,5 procent meer omzet dan in het vierde kwartaal van 2016. De verkopen lagen ook hoger: bij de drogisterijen, parfumeries en cosmeticawinkels namen de verkopen met 4,3 procent toe. De kwartaalomzet van ondernemers in de persoonlijke verzorging was de hoogste van 2017. Over heel 2017 steeg de omzet met 3 procent en het verkochte volume met 4,3 procent.

Omzetontwikkeling winkels in persoonlijke verzorging

Bron: CBS

StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling

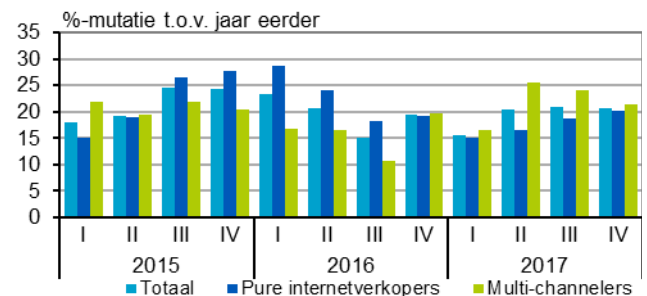
Internetverkopen

Internetverkopen ook in 2017 sterkste groeisegment detailhandel

In het midden- en kleinbedrijf is de omzet uit onlineverkopen sterk gestegen. Vergeleken met een jaar eerder lag deze 20,7 procent hoger. De omzet van de multi-channelers (bedrijven die zowel verkopen via een fysieke winkel als online) nam met 21,4 procent toe. Dat was meer dan bij de pure webwinkels, die in deze periode een omzetgroei van 20,2 procent realiseerden.

De onlineverkoop groeide ook in 2017 het hardst, namelijk met 19,5 procent.

Omzetontwikkeling internetverkopen

Bron: CBS

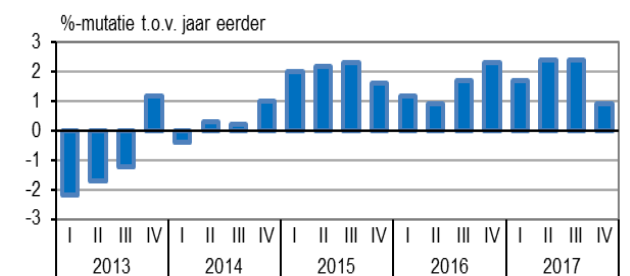
StatLine: Detailhandel; omzetontwikkeling internetverkopen

Bestedingen huishoudens en consumentenvertrouwen

Bestedingen consumenten groeien bijna 1 procent

Consumenten besteedden 0,9 procent meer dan een jaar eerder, een geringere toename dan in de voorgaande kwartalen. Dat komt mede doordat het in het vierde kwartaal een stuk zachter was dan een jaar eerder. Ook kochten consumenten fors minder personenauto's. Ze gaven wel meer uit aan kleding, woninginrichting en elektrische apparaten en aan diensten zoals horeca, recreatie en cultuur. Uitgaven aan diensten maken ruim de helft van de totale binnenlandse consumptieve bestedingen uit. De consumptiegroei stemt overeen met het aantrekken van de werkgelegenheid en het verdere herstel op de woningmarkt. In 2017 wisselden bijna een kwart miljoen bestaande koopwoningen van eigenaar, een recordaantal. Verder lag het consumentenvertrouwen het hele jaar 2017 op een hoger niveau dan in 2016.

Binnenlandse consumptie door huishoudens (volume)

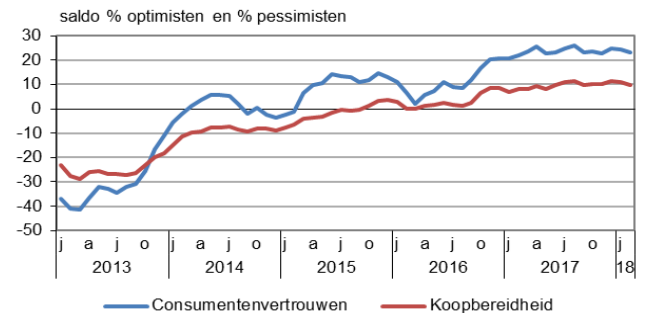
Bron: CBS

StatLine: Bestedingen; consumptie huishoudens

Vertrouwen consument stabiel op hoog niveau

Het vertrouwen van consumenten stond in februari op 23, iets lager dan in de twee voorgaande maanden, maar nog ruim boven het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar (-3). Het consumentenvertrouwen ligt al een jaar tussen de 23 en 26 punten. In januari 2000 bereikte het de hoogste stand ooit (36). Het dieptepunt werd bereikt in maart 2013 (-41). Het consumentenvertrouwen is gebaseerd op het oordeel van consumenten over de algemene economische situatie en op hun oordeel over de eigen financiële situatie (de koopbereidheid). Het oordeel over de economie fluctueert sterker dan het oordeel over de eigen financiële situatie. Over de algemene economische situatie zijn consumenten sinds 2014 onafgebroken positief. De koopbereidheid schommelt sinds oktober 2016 rond de 9. In februari 2018 kwam de koopbereidheid uit op 10. Het gemiddelde over de afgelopen twintig jaar staat op -2.

Consumentenvertrouwen en koopbereidheid (seizoengecorrigeerd)

[StatLine: Consumentenvertrouwen, economisch klimaat en koopbereidheid](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van de cijfers die op 28 februari 2018 beschikbaar waren. Mogelijk zijn er op het moment van lezen actuelere cijfers. Deze kunt u vinden via de links onder de grafieken.
- De cijfers zijn koopdaggecorrigeerd. Indien dit niet het geval is dan staat dit aangegeven in de tekst/grafiek.

Colofon

Tekst: Sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD).
Datum: 6 maart 2018

Meer informatie

CBS Infoservice: [infoservice online](#)
Telefonisch: 088 5707070

Media:
CBS Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Meer informatie

Op zoek naar cijfers over midden- en kleinbedrijf? Behoefte aan uitsplitsingen naar bedrijfsleeftijd, mate van groei, bedrijfsgrootte of bedrijfstak binnen het MKB? Bezoek dan www.staatvanhetmkb.nl en volg @staatvanhetmkb.nl op Twitter.